

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/27/2019
Identifikačné číslo spisu: 5114226336
Dátum vydania rozhodnutia: 30. apríla 2019
Meno a priezvisko: JUDr. Darina Ličková
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5114226336.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: FV BREZNO 3, s. r. o., so sídlom Lazovná 53, Banská Bystrica, IČO: 45 597 421, právne zastúpený: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA SLIVKA & LEČKOVÁ, s. r. o., so sídlom Turčianska 16, Bratislava, proti žalovanému: Stredoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina, IČO: 36 442 151, právne zastúpený: AKMG, s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom Dolná 6A, Banská Bystrica, o zaplatenie 1.738,49 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 19Cb/173/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. septembra 2018, č. k. 13Cob/37/2018, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. decembra 2017 č. k. 19Cb/173/2014-423 v prvom výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.738,49 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 1.738,49 eur od 11. novembra 2014 až do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V druhom výroku rozhodol tak, že žalobný návrh v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 1.738,49 eur od 22. apríla 2014 do 10. novembra 2014 zamietol. Tretím výrokom vyslovil, že žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že predmetom sporu je výlučne právna otázka, a to, či medzi žalobcom a žalovaným existuje obchodnoprávny vzťah založený zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny alebo nie. Súd prvej inštancie konštatoval, že predložená technická analýza, ako ani schéma, žiadnym spôsobom nedáva odpoveď na túto právnu otázku. Analýza nepreukázala existenciu obchodno-právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným založeným zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, ktorá je jediným právnym základom pre uhrádzanie platby za prístup. Technicko-odborné posúdenie využívania

kapacity bolo pre danú vec irelevantné, pretože podstatou je právne posúdenie a technické otázky a odpovede sú pre právne posúdenie s poukazom na zákonné definície sporných pojmov a rozhodnutia Ústavného súdu SR, irelevantné. Výklad žalovaného podľa názoru súdu prvej inštancie by mal za následok to, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „URSO“) môže kedykoľvek vymyslieť akúkoľvek platbu, ktorú budú distribučné spoločnosti od výrobcov elektriny vyberať, títo sa ale nikdy nedomôžu spravodlivosti a návratu týchto platieb. Takýto stav nemožno označiť za ústavnokonformný, ani za napĺňajúci princíp právnej istoty. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie nezistil dôvod, prečo by práva žalovaného, ktorý by poberal neústavné platby, mali prevážiť nad právami žalobcu, ktorý tieto platby bol nútený uhrádzať. Konštatoval, že výsledky vykonaného dokazovania, ako aj právne posúdenie, vyústilo do jednoznačného záveru prijatého súdom prvej inštancie o potrebe odlišovať zmluvu o pripojení a zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Súd prvej inštancie mal preukázané iba uzavretie zmluvy o pripojení, nie však uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy. Podľa vyhlášky č. 221/2013 Z. z., URSO zaviedol platbu za prístup do distribučnej sústavy, ktorá sa uplatňovala od 1. januára 2014, avšak išlo o platbu za prístup, ktorá bola možná len na základe zmluvného záväzkového vzťahu. Súd prvej inštancie za aplikácie ust. § 34, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 266 ods. 1, § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka nemal ani preukázané to, že by žalobca prejavil vôľu uzavrieť zmluvu o prístupe. Zo žiadneho dôkazu vykonaného pred súdom prvej inštancie nevyplývalo uzavretie zmluvy o prístupe ani v ústnej forme, a teda medzi stranami sporu nebola uzavretá žiadna zmluva o prístupe. Zo zmluvy o pripojení jednoznačne vyplynul len predmet týkajúci sa pripojenia a nie prístupu. Ak strany uzavreli zmluvu o pripojení, v rámci ktorej bola určená rezervovaná kapacita, uvedené nebolo možné považovať za dojednanie aj prístupu. Súd prvej inštancie opakovane poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/2014 zo dňa 22. júna 2016 konštatoval, že Ústavný súd Slovenskej republiky posúdil platby za prístup za opodstatnené, avšak iba v prípade, ak je uzavretá zmluva o prístupe. Zmluva o prístupe v danej sporovej veci, ktorá by zakladala právo na platby za prístup do distribučnej sústavy, medzi žalobcom a žalovaným nebola uzavretá. Ústavný súd Slovenskej republiky jednoznačne vyslovil účinky svojho rozhodnutia ex tunc, teda účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred vydaním rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, pričom prednosť má princíp ústavnosti. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí zdôvodnil rozlíšenie pripojenia a prístupu do distribučnej sústavy tak, že pripojenie je zabezpečenie potrebnej kapacity v distribučnej sústave a fyzické pripojenie zariadenia a uzavretie zmluvy o pripojení je povinnosťou výrobcu. Prístup je právo využívať distribučnú sústavu v rozsahu zmluvne dohodnutej distribučnej kapacity. V zmluve o prístupe a distribúcii sa distribútor zaväzuje rezervovať distribučnú kapacitu, umožniť prístup do sústavy a prepraviť vyrobenú elektrinu podľa dohodnutej kapacity. Keďže ide o právo, výrobca sa môže rozhodnúť, či chce distribuovať elektrinu cez sústavu. V tomto kontexte súd prvej inštancie uviedol, že v konaní nebol preukázaný žiaden prejav vôle uzavrieť zmluvu o prístupe zo strany žalobcu. Konštatoval, že nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, pretože bolo nepochybne preukázané, že zmluva o prístupe nebola uzavretá, nevyplýva zo zmluvy o pripojení, ani zo žiadnej inej a nevyplýva ani žiaden prejav vôle zo strany žalobcu takúto zmluvu uzavrieť. Ani samotný prístup do distribučnej sústavy nebol preukázaný, a preto fakturované platby v spojitosti s rozhodnutím Ústavného súdu SR boli nedôvodné a je povinnosťou žalovaného takéto uhradené platby zo strany žalobcu vrátiť. Vo vzťahu k rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-239/07 súd prvej inštancie uviedol, že jeho konštatovania nemajú vplyv na vyslovený názor súdu prvej inštancie, pretože nerieši spornú otázku tohto konania. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní s právnom zhodnotením, považoval nárok žalobcu na vrátenie plnenia vo výške 1.738,49 eur za dôvodný.

3. Žalobca požadoval aj úroky z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 1.738,49 eur od 22. apríla 2014. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 369 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z. konštatujúc, že nemal preukázané, že žalobca vyzval žalovaného na vrátenie dlžnej úhrady osobitnou výzvou, avšak podľa ustálenej súdnej praxe túto výzvu nahrádza žaloba. Žalovaný ako dlžník sa dostal do omeškania nasledujúci deň po doručení žaloby. Žaloba bola doručená žalovanému dňa 10. novembra 2014, pričom žalovaný sa dostal do omeškania nasledujúcim dňom 11. novembra 2014. Poukazujúc na uvedené súd prvej inštancie za uplatnené obdobie do 10. novembra 2014, teda od 22. apríla 2014 do 10. novembra 2014, úroky z omeškania neprižnal a v tejto časti žalobu zamietol.

4. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania súd prvej inštalencie aplikoval ust. §255 CSP, Čl. 4 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP.

5. Na odvolanie žalovaného (proti I. a III. výroku predmetného rozsudku) Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“), po prejednaní veci podľa § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, rozsudkom z 19. septembra 2018 č. k. 13Cob/37/2018, verejne vyhláseným podľa § 219 ods. 1, 3 CSP, rozsudok v napadnutých výrokoch súdu prvej inštalencie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

6. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštalencie, ktorý rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu spolu s príslušenstvom ako pohľadávku žalobcu z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi v nadväznosti na konštatáciu účinkov Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/2014 zo dňa 22. júna 2016 ex tunc, t. j. keď jeho účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred vydaním tohto rozhodnutia, pretože prednosť má princíp ústavnosti. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolaťel“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil s poukazom na ustanovenie (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená alebo je dovolacím súdom riešená rozdielne (§ 421 ods.1 písm. c/ CSP), keďže rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 432 CSP. V dovolaní rozobral, v čom vidí nesprávne právne posúdenie, pričom tieto dôvody uviedol aj v odvolaní. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho zmenil tak, že žalobu zamieta. Súčasne navrhol, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého uznesenia podľa § 444 ods. 2 CSP, pričom dôvody osobitného zreteľa hodné videl v hrozbe vzniku nenapraviteľnej ujmy alebo ťažko napraviteľnej ujmy.

8. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

9. Návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný doplnil podaním z 12. apríla 2019 poukazujúc na hrozbu vzniku nenapraviteľnej škody v dôsledku exekvovania žalovanej spoločnosti, v prípade ktorej exekučné predpisy nepripúšťajú navrátenie do pôvodného stavu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2019 sp. zn. 4Obdo/95/2018.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) stranou, v ktorej neprospech bolo vydané (§ 424 CSP) zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť (447 písm. c/ CSP).

11. Podľa ust. § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

12. Dovolanie je možné považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie, dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nemôže byť vnímaný ako tretia inštalencia, v rámci ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012). Úspech každého dovolania je vždy podmienený (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následným (sekundárnym)

záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je aj opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu nedovoľuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť k vecnému posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia. Na posúdenie otázky prípustnosti dovolania je pritom zásadne príslušný dovolací súd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 163/08). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu druhej sporovej strany.

13. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/, c/ CSP.

14. V ust. § 420 CSP sú vymedzené tzv. vady zmätočnosti s terminologickým a systematickým prispôbením novej koncepcii sporového konania. Dovolateľ prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 CSP neodvodzuje, túto odvodzuje podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP.

15. Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. V zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa § 422 ods. 1 písm. c/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

17. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. K príslušenstvu pohľadávky (najčastejšie k výške úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania, priznaným trovám konania) sa však pri určení výšky predmetu sporu neprihliada. Ak sa však predmetom dovolacieho konania stáva len toto príslušenstvo, prípustnosť dovolania sa odvíja od rovnakých limitov ako pri uplatnenej pohľadávke (istine), avšak s tým rozhodujúcim rozdielom, že dovolací súd bude majetkový cenový skúmať k času podania dovolania, t. j. začiatku dovolacieho konania.

18. V preskúmvanej veci napadol dovolaním žalovaný rozsudok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v celkovej výške 1.738,49 eur (na uplatnené príslušenstvo sa neprihliada). Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby na súd prvej inštancie dňa 6. august 2014 predstavovala sumu 352 eur (§ 1 písm. a/ nariadenia Vlády Slovenskej republiky č. 321/2013 Z. z, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014). Desaťnásobok minimálnej mzdy v roku 2014 predstavuje sumu 3 520 eur, čo uplatnený peňažný nárok žalovaného neprevyšuje.

19. So zreteľom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v posudzovanej veci vylučuje ust. 422 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

20. Vzhľadom na prijatý záver o neprípustnosti dovolania a jeho odmietnutie dovolací súd nemal priestor pre zaoberanie sa návrhom žalovaného na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva, pretože žalobcovi v dovolacom konaní žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli. (bližšie pozri judikát R 72/2018 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.